T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10096465-10.06.01-E.14218379 19.09.2017
Konu : Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla
Eğitim Uygulamaları Genelgesi

GENELGE
2017/28

İlgi: a)1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.
b 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu.
c)01/07/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun.
ç)6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
d)06/06/1997 tarihli ve mükerrer 23011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
e)25/08/2011 tarihli ve 28054 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
f) 31/05/2006 tarihli ve 26184 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği.
g)26/07/2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.
ğ)28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimin amacı; özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademede diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamaktır. Bu uygulamalar kapsamında özel eğitim ihtiyacı olan bireyler, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı sürdürebilecekleri gibi özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak da sürdürebilirler. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin yetersizliği olmayan akranlarıyla bazı derslere aynı sınıfta ya da ders dışı etkinliklere birlikte katılmaları yoluyla yapılmaktadır.

Anayasa'mızın 42'nci maddesindeki "… Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır." … hükmü uyarınca;

İlgi (a) Kanun'un 7'nci maddesinde; "İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır." hükmüne, aynı Kanun'un 8'inci maddesinde; "Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır." hükmü yer almaktadır. İlgi (e) Kanun Hükmünde Kararname'nin 2'nci maddesinde ise "Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek. Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak ve uygulanmasını koordine

MEB Beşevler Kampüsü A Blok Beşevler/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: oer@meb.gov.tr
Ayrıntılı bilgi için: Şerife CEYLAN
Tel: 0 (312) 413 37 60
Faks: 0 (312) 213 13 56

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f37c-d629-34ea-a780-efe2 kodu ile teyit edilebilir.

etmek.” hükmü yer almaktadır.

İlgi (b) Kanun’un 6’ncı maddesinde; özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için okul ve sınıfların açılmasının zorunlu olduğu belirtilmektedir. Aynı Kanun’un 52’nci maddesi ile de mülkî amirleri, ilköğretim müfettişlerini ve zabıta teşkilâtını zorunlu öğrenim çağındaki çocukların ilköğretim kurumlarına devamlarını sağlamakla yükümlü kılmış, veli yahut vasi veya aile başkanlarını ve okul idarelerini yardımla ve her türlü tedbiri almakla görevlendirmiştir İlgi (ç) Kanun ile özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için de zorunlu eğitim süresi 12 yıl olmuştur

İlgi (c) Kanun’un 15’inci maddesinde; “Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelliler özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak yaşadıkları çevrede bütünleştirilmiş ortamlarda, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkanından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılır. Genel eğitim sistemi içinde engellilerin her seviyede eğitim almasını sağlayacak bütünleştirici planlamalara yer verilir.” hükmü gereğince her tür ve kademede görev ve sorumluluğu bulunanlar görevin ifasında tereddüde meydan vermeyecek şekilde hareket edeceklerdir.

İlgi (d) Kanun Hükmünde Kararname’nin 12’nci maddesinde; “Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimleri, hazırlanan bireysel eğitim planları doğrultusunda akranları ile birlikte her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürülür.” hükmü yer almaktadır. Aynı Kanun Hükmünde Kararname’nin 7’nci maddesinde; “Tanısı konulmuş özel eğitim gerektiren çocuklar için okul öncesi eğitimi zorunludur. Bu eğitim özel eğitim okulları ile diğer okul öncesi eğitim kurumlarında verilir. Gelişim ve bireysel özellikleri dikkate alınarak, özel eğitim gerektiren çocukların okul öncesi eğitim süreleri uzatılabilir.” hükmü yer almaktadır. Söz konusu Kanun Hükmünde Kararname’nin 24’üncü maddesiyle resmî ve özel okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim okulları ile yaygın eğitim kurumlarının; kendi çevrelerindeki özel eğitim ihtiyacı olan bireylere özel eğitim hizmetleri sağlamakla yükümlü oldukları hükme bağlanmaktadır.

Eğitim öğretimlerini kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla sürdürecek öğrencilerin eğitim-öğretim haklarından en üst düzeyde yararlanmalarını ve eğitimlerini tamamlamalarını sağlamak amacıyla, okullara yerleştirilmeleri, destek eğitim odalarının ve/veya özel eğitim sınıflarının açılması bunların ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gerekli tüm tedbirlerin alınmasına ilişkin düzenlemeler ilgi (f) Yönetmelikte yer almaktadır.

Bu kapsamda konu ile ilgili olarak Anayasamız, ilgili Kanun ve Yönetmelik esaslarına göre okullarda aşağıdaki tedbirlerin alınması gerekmektedir.

1) Her tür ve kademede kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim almasına karar verilen öğrencilerin okula kayıtlarında ve devamlarında gerekli tedbirler alınacaktır.

Tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler, yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı sınıfta eğitim görmeleri hâlinde; bu öğrencilerin devamsızlıkları ilgi (g) Yönetmelik’in 18’inci maddesinde; okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen, ilkokullarda sınıf öğretmeni, ortaokullar ve imam-hatip ortaokullarında ise okul yönetimi tarafından e-Okul sistemine işleneceği ve okul yöneticileri tarafından takip edileceği belirtilmektedir. İlgi (ğ) Yönetmelik’in 36’ncı maddesinde ise devamsızlık yapan öğrencilerin, ders öğretmeni tarafından yoklama fişine ve e-Okul sistemine işleneceği belirtilmektedir. Rehberlik öğretmenleri, öğrencilerin okula devamlarını sağlamak amacıyla ailelere ve öğrencilere yönelik rehberlik çalışmaları yürütecektir.

2) İlköğretim programını takip eden özel eğitim sınıfındaki öğrenciler ile tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimini sürdüren öğrencilerin velisinin yazılı talebi ve BEP geliştirme biriminin kararı doğrultusunda ilkokulda bir defaya mahsus olmak üzere sınıf tekrarı yaptırılacaktır.

3) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilere ilişkin veriler e-okul sistemine zamanında ve doğru bir şekilde girilecek, bu öğrencilerin eğitim haklarına ilişkin kayıp yaşanmaması için gerekli tedbirler alınacaktır.

MEB Beşevler Kampüsü A Blok Beşevler/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: oer@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şerife CEYLAN
Tel: 0 (312) 413 37 60
Faks: 0 (312) 213 13 56

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f37c-d629-34ea-a780-efe2 kodu ile teyit edilebilir.

4) Kaynaştırma/bütünleştirme uygulaması yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerin bulunduğu okullarda, ilgi (f) Yönetmelik'in 72'nci maddesi gereğince Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi oluşturularak özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için takip ettikleri program esas alınarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlanacaktır. Bu birimin görev ve sorumlulukları aynı Yönetmelik'in 73'üncü ve 74'üncü maddelerinde belirtilen açıklamalar doğrultusunda yerine getirilecektir.

5) Okullarda BEP geliştirme birimlerinin kurulması ve çalışmaları konusunda gerekli destek rehberlik ve araştırma merkezlerince öncelikli olarak sağlanacaktır. Rehberlik ve araştırma merkezlerince ailelere, okulların tüm yönetici ve öğretmenlerine özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin özellikleri ve ihtiyaçları, öğrencinin kabulü ve oryantasyon çalışmaları hakkında bilgilendirme çalışmaları yürütülecektir.

6) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini nitelikli bir şekilde sürdürebilmeleri amacıyla okulda görevli tüm yönetici ve diğer öğretmenler aynı sorumluluk bilinciyle hareket edecektir.

7) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde ilgi (g) ve ilgi (ğ) Yönetmeliklerin sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümleri uygulanacaktır. Bununla birlikte ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde ilgi (f) Yönetmelik'in 24'üncü maddesindeki hususların uygulanmasına dikkat edilecektir.

Bu madde gereğince;

a) Bulunduğu okulun eğitim programını takip eden öğrencilerin başarıları, takip ettikleri program esas alınarak hazırlanan BEP ile devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümlerine göre değerlendirilecektir.

b) Özel eğitim programını takip eden öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesiyle ilgili iş ve işlemler, takip ettikleri programın uygulandığı okullardaki mevzuat hükümlerine göre yapılacaktır.

c) Öğrencilerin başarılarının değerlendirmesinde kullanılacak yöntem, teknik, ölçme araçları ve değerlendirme süresi, değerlendirme zamanı, değerlendirme aralıkları, değerlendirmeden sorumlu kişiler ve değerlendirmenin yapılacağı ortam BEP geliştirme biriminin görüş ve önerileri doğrultusunda belirlenecektir.

ç) Yazma güçlüğü olan öğrenciler ve özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin değerlendirilmesi sözlü, sözlü ifadede güçlük yaşayan öğrencilerin değerlendirilmesi ise yazılı olarak yapılacaktır. Yazılı ve sözlü ifade etme becerilerinde yetersizliği olan bireyler ise davranışlarının gözlemlenmesi yoluyla değerlendirilecektir.

d) Yazılı sınavlar öğrencilerin yetersizlik türüne, eğitim performanslarına ve gelişim özelliklerine göre çeşitlendirilecek, sınavlar kısa cevaplı ve az sorulu olarak düzenlenecektir.

e) Öğrenciler, yetersizliklerinden kaynaklanan güçlüklerini gidermek amacıyla sınavlarda uygun araç-gereç, cihaz ve yöntemlerden yararlandırılacaktır. İhtiyacı olan bireyler için yazılı sınavlarda refakat etmek üzere bir öğretmen görevlendirilecektir.

f) Görme yetersizliği olan öğrencilerin yazılı sınavlarda Braille (Kabartma) yazı olarak verdiği cevaplar sınavdan hemen sonra öğretmenin öğrenciye okutmasıyla değerlendirilecektir. Bu öğrenciler için resim, şekil ve grafik içeren soruların yerine eş değer sorular hazırlanacak; az gören öğrenciler için ise sınav soruları uygun punto, yazı tipi ve kalınlıkta hazırlanarak değerlendirme yapılacaktır.

g) İşitme veya zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ilköğretim ve ortaöğretimde, velinin yazılı talebi doğrultusunda yabancı dil programlarındaki bazı bilgi ve becerilerin öğretiminden veya dersin tamamından muaf tutulacaktır.

ğ) Zihinsel yetersizliği olan öğrenciler; dikkat, bellekte tutma ve hatırlama güçlükleri dikkate alınarak daha sık aralıklarla değerlendirilecektir.

h) Otizmi olan öğrenciler ile duygusal ve davranış bozukluğu olan öğrencilerin

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f37c-d629-34ea-a780-efe2 kodu ile teyit edilebilir.

değerlendirilmesi, iletişim özellikleri ile sosyal-duygusal hazır bulunuşlukları dikkate alınarak yapılacaktır.

ı) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrencilerin değerlendirilmesi, bu öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak daha sık aralıklarla ve kısa süreli sınavlarla yapılacaktır.

i) Motor becerilerde yetersizliği olan öğrenciler velinin yazılı talebi doğrultusunda motor beceri gerektiren derslerin uygulamalı bölümlerinden istekleri doğrultusunda muaf tutulacaktır.

8) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin özellikleri ve yeterlikleri dikkate alınarak onların başarılı olabilecekleri, öğrenciye uygun olan bir yöntemle okuma yazma öğretimi yapılacaktır.

9) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin derslere ve ders dışı sportif, sosyal ve kültürel etkinliklere etkin olarak katılımlarının sağlanması yönünde gerekli tedbirler okul yönetimlerince alınacaktır.

10) Okullarda, tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden yetersizliği olan öğrenciler ile özel yetenekli öğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılacaktır.

11) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimini sürdüren özel yetenekli öğrenciler için zenginleştirilmiş bireysel eğitim programları uygulanacaktır.

12) Özel eğitim sınıfı ile destek eğitim odası için ayrılan mekanların fiziki şartlarının (ısı, ışık, genişlik, hijyen vb.) eğitime uygun ve kolay ulaşılabilir olmasına dikkat edilecektir. Eğitim öğretim açısından elverişsiz ortamlarda özel eğitim sınıfı ile destek eğitim odası düzenlenmesi yapılmayacaktır.

13) Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre öncelikle okulun öğretmenlerinden olmak üzere okul öncesi öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmeni ve alan öğretmenleri ile RAM'da (Rehberlik ve Araştırma Merkezi) görevli özel eğitim öğretmenleri ya da aynı kademedeki diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilecektir. Destek eğitim odasında eğitim vermek üzere görevlendirilen öğretmenlerin bu derslikte ders okutmaya başlamalarından önce öğretmenlerin özel eğitim alanına ilişkin mesleki becerilerini geliştirmek üzere il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince hizmetiçi eğitimler düzenlenecektir.

14) Tören ve toplantılar dışında, özel eğitim sınıflarında görevli öğretmenler eğitim etkinliklerinde rahat hareket edebilmelerine imkân sağlayacak uygun kıyafetlerle derslere girebileceklerdir.

15) Özel eğitim sınıflarında görevli öğretmenler özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin durumları ve ihtiyaçları nedeniyle teneffüs ve yemek saatlerinde öğrencilerin gözetimine devam edeceklerdir. İki öğretmenin görev aldığı sınıflarda okul yönetimince yapılacak planlama doğrultusunda öğretmenlerin dönüşümlü olarak öğrencilerin gözetimine devam etmeleri ve dinlenmeleri sağlanacaktır. Bir öğretmen olan sınıflarda ise okul yönetimi tarafından alınacak tedbirler doğrultusunda teneffüs ve yemek saatlerinde öğrencilerin gözetimine devam edilmesi ve öğretmenin dinlenmesi sağlanacaktır.

16) İlköğretim programını takip eden özel eğitim sınıfındaki öğrenciler ile tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimini sürdüren öğrenciler merkezi sistem ortak sınavlarına gireceklerdir. Bu öğrenciler ile ilgili iş ve işlemler Bakanlıkça yayımlanan kılavuzda yer alan açıklamalar doğrultusunda yürütülecektir

17) Mesleki ve teknik ortaöğretim programlarının uygulandığı okullarda tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimini sürdüren öğrencilerin alan/dala geçişleri ile ilgili işlemler Bakanlıkça yayımlanan kılavuzda yer alan açıklamalar doğrultusunda yürütülecektir.

18) 02.09.2008 tarihli ve 2008/60 sayılı "Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları" konulu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu genelgenin okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarının yönetici ve

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f37c-d629-34ea-a780-efe2 kodu ile teyit edilebilir.

öğretmenlerine duyurularak kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarının öngörülen hedeflere ulaştırılması için plânlamaların yapılmasını ve gerekli önlemlerin alınmasını önemle rica ederim.

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

DAĞITIM:

Gereği:
B Planı

Bilgi:
A Planı

MEB Beşevler Kampüsü A Blok Beşevler/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: oer@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şerife CEYLAN
Tel: 0 (312) 413 37 60
Faks: 0 (312) 213 13 56

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f37c-d629-34ea-a780-efe2 kodu ile teyit edilebilir.